

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. în străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

Sumarul:

Problema funcționărească și structura Statului. — Semnificația unei aniversări: „Prima Ardeleană”, Societate Anonimă de Asigurări Generale Sibiu, 14 Mai 1911—14 Mai 1941. — Din străinătate: Noul curs al mărcii germane Desvoltarea raporturilor economice germano-române. Colaborarea băncilor germane. — Dela „Solidaritatea”: Legea pentru așezarea contribuțiilor directe asupra veniturilor. — *Cronica*: Preschimbarea timbrilor de aviație.

Problema funcționărească și structura Statului.

În anii de criză economică din perioada ce a urmat crăhurilor financiare americane de după 1929, Statul s'a văzut mult strâmtorat în posibilitățile sale de plată și astfel pentru a-și echilibra bugetul, a tăiat adânc atât în retribuțiunile funcționărești cât mai cu seamă în alocațiunile destinate investițiilor. Din această cauză s'a născut apoi un dezechilibru accentuat între cheltuielile de personal și material în bugetul Statului care a preocupat pe specialiști și pe comentarii fenomenelor economice vreme îndelungată. Se menționa pe vremea aceea în deosebi faptul, că retribuțiunile funcționărești se ridicau până la două treimi din cifra totală a cheltuielilor și că deci elementul funcționăresc zădărnicește opera de reconstrucție a Statului.

Problema a fost atunci discutată în deosebi dintr'un punct de vedere critic,

am putea zice negativist căci, nimeni nu a propus modalități concrete de înlăturarea neajunsului, iar simplista măsură a concedierii funcționarilor ridica multe și variate complicațiuni. Se pune în deosebi accentul pe lipsa unui criteriu care să servească la concediere. Superficial privind lucrurile, s'ar fi putut spune că lipsa studiilor putea să formeze un punct decisiv de orientare. Privind însă chestiunea în ansamblul ei, ușor se poate constata, că lipsa de studii nu i se putea imputa funcționarului însuși, din moment ce Statul l-a primit în slujbă. Căci să nu se uite faptul, că după Unire funcționarii erau căutați și atrași în serviciile publice, fără să li se ceară prea mari garanții și prea complicate condițiuni. Statul avea nevoie de funcționari și-i accepta așa cum îi găsea. În plus, s'au văzut cazuri când funcționarul cu studii era mai puțin capabil decât unul fără studii, sau că în orice caz și acesta din urmă făcea față însărcinărilor, așa că nici acest criteriu nu putea fi valabil în mod absolut. Astfel problema neavând un punct de purcedere bine stabilit și fiind împreună cu grave repercursiuni sociale, nu a fost atacată de nimeni, nici în cele mai restrânse limite.

S'a mers deci la întâmplare și cum ulterior relațiunile economice au mai pierdut din încătușarea lor, interesul problemei s'a diluat și astfel s'a crezut că nu mai prezintă importanță.

Răul însă n'a încetat să se manifeste. În mod tacit sau chiar expres, fiecare expunere de motive la buget, atingea problema, dar o lăsa nerezolvată. Apoi cum e caracteristic firei noastre în problemele mai mari cari cer reforme structurale bazate pe studii migăloase și amănunțite, s'a recurs în general la paliative. Fiecare buget aducea o nouă restricțiune la numiri, cu anumite excepțiuni și tot același fenomen la avansări, dar mai cu seamă la acestea din urmă. Se formaseră astfel în ultimii zece ani categorii de funcționari favorizați cari prin forța electorală pe care o reprezentau, sau prin importanța cu care le era apreciat rolul în Stat de factorii conducători, se ridicau regulat pe scara ascensiunii ierarhice, în disprețul altor categorii cari lipsiți de elementele menționate, deveniseră un fel de paria și deci erau complet desconsiderate. În felul acesta salariile unora se deformaseră față de ale celorlalți și se prezentau variațiuni cari nu mai rezistau nici unui argument moral și cu atât mai puțin unui comandament etic. Astfel s'a mers an de an până când anormalitatea era așa de mare, încât nu mai putea fi trecută cu vederea. De aceea în cursul anului 1940 s'a trecut la reforma fundamentală a armonizării salariilor, menită să pună ordine într'un haos de tipuri, categorii, grade și clase.

De sigur, că după cele văzute mai sus, reforma nu mai putea fi amânată. Numai o guvernare oarbă și surdă și-ar fi putut închipui că se poate trece peste gravul fenomen pe care-l reprezenta până în anul trecut problema retribuțiunilor funcționărești. Nu era la mijloc numai nevoia unei armonizări, ci în același timp se punea problema de existență materială pentru marea proporție a slujbașilor publici, în urma evenimentelor excepționale legate de starea de războiu.

Dar odată armonizarea înfăptuită, s'a ajuns din nou la aceeași situație care cu zece ani înainte se discutase pe toate fețele și pe toate laturile: proporția remunerațiilor funcționărești față de cifra totală a bugetului. Legătura aceasta se pune cu stringență datorită faptului că veniturile publice suferă de marele neajuns de a nu fi într'o precisă corelație cu costul vieții. Mecanismul administrației publice urmărește mult mai greu variația prețurilor decât viața economică parti-

culară, și astfel el nu se poate acomoda la timp situației. Este și natural, căci ar fi nevoie în acest scop de o examinare atentă a tuturor legiuirilor legate de viața și existența Statului, operă mult mai cuprinzătoare decât legiuirea fiscală propriu zisă. La mijloc nu este atât vorba de o imposibilitate cât de o inerție specifică treburilor publice, cari au la bază fenomene mult mai complicate, decât ar putea rezulta dintr'o simplă proporționalitate. Așa se face că funcționarul public nu are aproape niciodată o retribuțiune suficientă, căci în timpurile bune Statul mai neglijează izvoarele de impunere, sau le dă o prea puțină atenție, iar în timpurile de criză, el este primul forțat să reducă din cheltuieli. Câtă vreme deci retribuțiunile funcționărești se găseseră într'un raport normal față de totalul cheltuielilor publice, se invocă limita convenită și funcționarul nu se poate împărtași din binefacerile unei conjuncturi avantajoase; imediat ce vine criza, cheltuielile se scurtează însă dela retribuțiuni. De aceea viața funcționarului public nu este de invidiat niciodată.

Este însă problema așa de fără posibilități raționale de rezolvat cum apare ea la prima vedere? Fără îndoială că nu. Păcatul mare însă este datorit faptului, că n'a fost privită niciodată structural. O armonizare a retribuțiunilor fără o precisă încadrare a nevoilor administrative ale Statului este un lucru fără rost. Numai în măsura în care diversele celule administrative sunt fixate, deci nevoile sunt perfect determinate, numai în aceeași măsură se poate pune chestiunea corelației între totalul cheltuielilor și cifra retribuțiunilor funcționărești. Căci în fond ce vinovat este funcționarul, dacă Statul nu este în stare să-și determine justa lui capacitate de plată în retribuțiuni?

Iar când este vorba de acest aspect al problemei, să observăm că nu numai că n'a existat nicio preocupare în care ansamblul lucrurilor să fie examinat, dar nici măcar o măsură elementară de raționalizare. De aceea sunt probleme administrative pe cari le revendică două, dacă nu chiar trei ministere; de aceea se îngreuiază formalitățile cari silesc pe bietul cetățean să alerge zile întregi pentru o adevărată de natură elementară; de aceea omul este nevoit să aibă la sine o

serie întreagă de legitimațiuni, etc. Fără îndoială că atâta timp cât reforma Statului nu se va face din temelie, orice încercare de a stăvili anumite anormalități celulare, rămâne inoperantă. De aceea multe reforme cari se credeau mântuitoare au eșuat lamentabil.

Credem că este timpul să se dea atenția cuvenită lucrurilor spre a îndruma viața Statului pe temeuri sănătoase și definitive. Vremurile sunt aspre și nu mai permit să se lucreze cu superficialități. Să ne aducem aminte numai de numărul ministerelor care se urcase în 1939—1940 fără de nicio justificare și care a fost apoi redus fără nicio sdruncinare și ne vom da seama de ceea ce se poate face în cadrele inferioare și mijlocii ale administrației. Pornind dela lucruri certe și

dela realități concrete, legând între ele actele asemănătoare și eliminând pe cele de prisos, se poate face o operă durabilă care să dea un echilibru permanent treburilor publice, cu toată complexitatea fenomenelor pe cari ele le comportă. De altfel este interesant de constatat, că ultimele două legi administrative au avut scheme tip de organizare pentru administrațiile locale. De ce nu s'ar putea efectua aceste scheme pentru toată administrația țării? Iar odată aceste scheme întocmite, ele pot forma baze trainice de încadrare și de așezare a mecanismului administrativ. Așa se poate apoi pune problema corelației între capitolele bugetare și se pot trage concluziuni de valoare absolută, în toate problemele vitale și deci și în cele funcționărești.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Semnificația unei aniversări.

„Prima Ardeleană“, Societate Anonimă de Asigurări Generale, Sibiu.

14 Mai 1911 — 14 Mai 1941.

De Ion D. Pitu.

(Urmare.)

II.

Un deceniu de activitate

1 Ianuarie 1912 — 31 Decembrie 1921.

La 1 Ianuarie 1912 primii pioneri ai noii instituții de asigurare și-au început munca. Ea a fost grea și răspunderea mare. Iată cum o descrie d-l Ion I. Lapedatu, întâiul pioner al societății, cu ani în urmă:

„Societatea a avut să ducă o luptă grea și îndârjită și cu concurența străină. Era singura societate națională, înființată de o minoritate etnică, de poporul Român din Ungaria. Celelalte minorități mai principale: Slovaci și Sârbii nu ajunseseră încă să-și aibă societăți naționale de asigurări. Deci lupta împotriva societății noastre era dusă nu numai din interes material de afaceri, ci și din motive politice. Lupta în nicio împrejurare

nu era egală. De o parte erau societățile ungurești și austriace cu capitaluri enorme și cu sprijinul guvernelor și al autorităților publice. De altă parte era modesta noastră societate cu un capital redus, lipsită de orice sprijin oficial și, adeseori, prigonită chiar de stăpânitorii politicii și administrativi ai țării“.

D-l Stefan Boer, al doilea pioner al instituției, spune, după un pătrar de veac:

„La public se găsea însuflețire și bunăvoință, dar în materie practică de afaceri trebuia luptat cu încă destule prejucii și indolență, și, în deosebi, cu concurența sprijinită — în multe cazuri — de organele statului. Directorul și primii funcționari au trebuit să străbată în lung și lat pământul, să propovăduiască ideea și să câștige lumea pentru propagandă, adeseori dela om la om“.

În asemenea condițiuni atât organizarea internă, cât și cea externă, trebuia să fie serioasă, ca instituția să-și poată

afirma dela început viabilitatea și însemnătatea ei. Voința, stăruința, tenacitatea și munca pionierilor dintâi, a învins toate obstacolele ivite în calea lor, — cei drept cam multe și grele, — și, în timp relativ scurt, Banca generală de asigurare, cultiva industria asigurărilor pe întreg teritoriul Ardealului românesc. Preoții și învățătorii au făcut cu plăcere serviciul de agenți, iar băncile românești, cari, propriu zis, fondaseră societatea, deveniseră reprezentantele institutului român de asigurare, la orașe ca și la sate. Scurt timp după înființare, pentru o mai bună cultivare a terenului, s'au înființat agenții principale, respectiv sucursale, cu o mai largă independență de acțiune și având sub îngrijirea lor, teritorii mai mari de afaceri. Cea dintâiu care s'a organizat, a fost agenția principală dela Brașov, la 1 Martie 1912, pusă sub egida sucursalei Băncii „Albina“, din acel oraș. I-a urmat apoi cea dela Arad, pusă sub ocrotirea Băncii Victoria, cea dela Vârșeș, care activa în Banat, cea dela Lugoj și cea dela Cluj. Singura încercare nereușită a fost ultima. Celelalte au funcționat, în raport cu timpurile de atunci, mulțumitor.

Cu aceste agenții principale, cu reprezentanțe la aproape toate cele peste 80 de bănci românești și cu sute de agenții comunale, Banca generală de asigurare isbutește să se organizeze în mod solid și practic.

Cu toate acestea afacerile societății, după cum ne arată rezultatele anilor 1912 și 1913, s'au dezvoltat încet. Alte întreprinderi similare înregistrau rezultate mult superioare. Motivul e lesne de înțeles. Noua întreprindere românească trebuia să aibă dela început viabilitate. Un nou eșec — duuă cum am văzut mai sus — ar fi fost dezastruos pentru economia națională, și n'tradevăr națională a Românilor ardeleni. Deci, s'au fixat principii de conducere cari s'au respectat înțocmai: afaceri puține, însă solide, afaceri cari să pună societatea la adăpostul pagubelor prea mari. Pe cont propriu se făceau numai riscuri pe care le putea suporta o societate începătoare. Se cultivau în deosebi asigurările elementare, așa numitele riscuri civile, evitându-se riscurile industriale, cari aduceau altor societăți prime mari; și alt

principiu de conducere era, să se caute a se produce o cât mai bună rentabilitate pentru fondurile disponibile ale societății, reducându-se, în același timp, cheltuielile de material și personal la minimumul posibil.

Banca generală de asigurare după ce a fost atât de bine organizată, a avut parte de o activitate normală și relativ liniștită abia doi ani și jumătate, până la declararea războiului mondial.

În acești doi ani primele încasate au fost:

	Incendiu.	Vieață.
1912	Cor. 89.986'27	Cor. 50.609'98
1913	„ 142.381'61	„ 167.766'56

În 1913 societatea a cultivat, însă numai în comisiune, asigurări în contra grindinei, cari i-au adus un modest comision de Cor. 4.625'58.

Respectând principiile dela început, afaceri puține, însă bune, în acești doi ani societatea a plătit neînsemnate pagube proprii:

	Incendiu.	Vieață.
1912	Cor. 2.217'86	Cor. 3.000'—
1913	„ 15.016'69	„ 1.589'41

Situațiunea materială și morală a societății în anii 1912 și 1913 nu poate fi redată mai fidel decât în rapoartele Consiliului societății către adunările generale respective. Nu le putem reproduce aici, în întregime, fiind prea vaste, și regretăm. Sunt acte de valoare incontestabilă pentru istoricul instituției asigurărilor la Românii ardeleni. Vom reproduce totuși unele părți mai însemnate.

Iată principiile și normele după cari s'a alcătuit întâiul bilanț: „Conștii, că chemarea consiliului Dv., în prima linie, este să asigure viitorul societății noastre și că acest viitor la o întreprindere ca ceea ce ne-ați încredințat spre conducere, în timpurile grele de acum, numai prin abnegațiunea tuturor factorilor societari și constitutivi se poate ajunge, am crezut că urmăm intențiunilor acționarilor noștri, dacă deja dela primul pas, — bilanțul nostru de azi — ne vom îngriji să punem o temelie solidă și reală întreprinderii noastre. Tocmai de aceea,

nu de câștig am fost determinați la compunerea bilanțului ce vă prezentăm, ci de soliditatea și realitatea lui. Și cum soliditatea unei întreprinderi de asigurare stă în rezervele de premii și capital, iar realitatea în delăturarea oricărui balast — fie și de natură transitoare — din părțile constitutive ale averii ei, am ținut ca aceste două cerințe să-și afle expresiune cât mai pozitivă în bilanțul încheiat la finea anului trecut“.

Și mai departe: „Desigur, Domnilor acționari, dacă ne-am fi mulțumit cu rezervele de prime — îndeosebi la asigurările elementare — mai reduse și dacă am fi ținut să nu amortizăm cheltuielile de achiziție ale afacerilor de viață toate deodată, bilanțul nostru — incontestabil legal — ar fi arătat un profit cu mult mai mare. În schimb însă nu s'ar fi putut face, ceea ce am arătat că s'a făcut pentru realitatea și soliditatea bilanțului. Tocmai de aceea suntem siguri, că procedura noastră va fi aprobată, căci ea garantează dezvoltarea unui profit, adevărat mai lent, însă cu atât mai pozitiv pentru viitorul societății noastre“.

Vorbind de primele realizate raportul spune: „Față cu numărul considerabil al polițelor emise, s'ar părea — mai cu seamă în comparație cu afacerile altor societăți — că suma primelor este mai redusă. Cauza acestei aparențe e a se căuta în împrejurarea, că averile popoului din care ne recrutăm clientela, sunt aproape numai averi mărunte și prin urmare și valorile de asigurare, fără excepție, sunt valori mici“.

În aceeași adunare generală ținută la 21 Martie 1913 d-l Ion I. Lapedatu a rostit un discurs, în care se dădea seamă despre rezultatele primului an de activitate, și care ilustrează greutățile și piedicile, prin care a trebuit să treacă societatea, discurs, pe care adunarea generală decisese a-l publica în întreaga noastră presă. Il reproducem în întregime:

„Ași fi dorit Domnilor acționari, să se facă bilanțului și activității noastre din anul trecut o critică cât mai largă și cât mai amănunțită. Ași fi dorit aceasta din două motive. Întâi pentru că știu, că adunarea generală este singurul loc competent, unde trebuie să se discute chestiunile unei societăți acționare și al doilea

pentru că numai făcându-se critica necesară, se pot limpezi și lămurii toate acele chestiuni, cari — în interesul bine priceput al întreprinderii însăși — nu e bine să rămână în nelămurire.

Conduc de aceste vederi, Dă rog să-mi dați voie să reflectez la obiecțiunile, ce s'au făcut și se fac — regret că nu aici, ci în afară — relativ la bilanțul și activitatea noastră din anul trecut, obiecțiuni, cari poate tocmai prin faptul, că stăm în fața unei întreprinderi nouă puțin înțeleasă, sunt foarte multe și foarte diverse.

Cunosc foarte bine obiecțiunile, ce s'au făcut și se fac. Ele se pot grupa în trei categorii. Unele se referă la profitul anual, pe care anumiți oameni îl găsesc mic și necorespunzător; altele privesc politica noastră de afaceri, cu care se arată nemulțumiți și — în fine — altele se raportează la activitatea noastră externă și la viitorul societății noastre.

Profitul se zice, că e mic și necorespunzător. Nici eu nu pot zice că e mare. La nici o întâmplare nu mă pot alătura la părerea că — după împrejurări și în modul cum l-am dedus noi — n'ar fi corespunzător“.

Din raportul direcțiunii s'a putut vedea, că — dacă am fi voit — am fi putut arăta un profit mult mai mare, un profit poate chiar și dublu de cum am arătat. Am fi putut face aceasta fără a ne lua refugiul la proceduri neadmise de practică și lege. Și cu toate acestea n'am arătat. Nu, pentru că în prima linie am preferit bilanț solid, socoteală clară și numai după aceea profit. Iar răspunderea pentru această procedură, Vă rog să-mi dați voie să mi-o asumez eu ca director al societății.

Când m'am hotărât însă să purced astfel, am știut, că vor fi nemulțumiri și concurența și unele condee simbriașe vor covăci o armă veninoasă în contra societății noastre. Am știut bine aceasta și cu toate acestea nu m'am putut hotărî să purced altfel. Și cât de ușor mi-ar fi fost să fac contrarul, să arăt profit mai mare, mai cu seamă că această procedură a mea, pentru cei ce au înțelegere față de bilanțul unei întreprinderi de asigurare, n'ar fi fost un lucru neobișnuit, iar pentru cei ce se uită numai la cifra

profitului curat, rezultatul unei astfel de proceduri ar fi fost de bună seamă mai bine venit. În tot cazul, pentru mine personal — cel puțin în prezent — ar fi fost mai comod și mai plăcut. Și totuși nu m'am putut decide la acest pas. Am preferat să iau asupra mea odiul nemulțumirilor și să mă expun atacurilor concurenței și tiparului venal — de cari de altfel sunt convins, că nici în caz contrar n'aș fi scăpat — decât să lucrez contra unei convingeri, câștigate cu multă trudă și cu grele experiențe. Am urmat acestor convingeri și pentru că am trecut de mult peste vârsta, când m'ar mai putea mulțumi niște succese efemere și pentru că sunt atât de conștiu de răspunderea, ce am luat asupra mea, încât această conștiință nu-mi permite a risca nimic în detrimentul progresului sigur, oricât de încet ar fi el.

Mi-am dat din vreme seamă de consecvențele procedurii urmate. Am prevăzut svârcolirile concurenței și a celor puși în serviciul ei. Nu mi-am putut închipui însă, că aceasta să meargă până la uitarea de sine. Nu mi-am putut închipui, că concurența să găsească chiar și dintre acționarii societății noastre o unealtă, care pe tema profitului mai redus, însă real și pozitiv, să alerge dela om la om, agitând și exploatând lipsa de orientare a lumii laice în contra propriei întreprinderi. Și nu mi-am putut închipui să se găsească condeie, oricât de dușmane ne-ar fi și oricât de indiferentă ar fi fost societatea față de ele, care să meargă până acolo, încât să judece rezultatele activității cu o lipsă de obiectivitate, care să-i ducă la denegarea propriului lor scris.

Unii dintre D-voastră cunosc desigur eșirile acestor condeie, căci s'au îngrijit să fie cunoscute. N'am așteptat obiectivitate; eu atât mai puțin să ni-se recunoască îndreptățirea procedurii reale și precaute la compunerea bilanșului. Ceea ce însă au făcut, e culmea răfăcirii. Din faptul, că profitul curat e mai mic ca venitul brut al intereselor de capital, au iscodit consecvența — fără a arăta cauzele — că nu am fi lucrat cu profit industrial, profit de afaceri. A fost o apucătură, care poate prinde, și asupra căreia — tocmai de aceea — Vă rog să-mi îngăduiți a insista un moment mai mult.

Nu cunosc societate de asigurare, care — cel puțin în anii primi — să nu fi fost ajutată în cheltuielile sale și de venitele propriului său capital. V'aș putea dovedi aceasta cu zeci de exemple. Unul — două, vor fi, cred, suficiente. Societatea „Herceg-Bosna“, înființată cu un an înaintea societății noastre, cu un capital de 4 milioane, din care însă a fost plătit 30%, adică 1,2 mil., a avut în bilanșul anului prim Cor. 65.249,66 venit de interese și a realizat un profit curat de Cor. 41.254,73. Adecă aproape aceiași situație ca la societatea noastră. Și totuși cu o mare deosebire. Pe când noi n'am luat nici un filer de spese în activele bilanșului nostru, pe atunci societatea numită a luat suma de Cor. 146.393,26. Numai luând aceste spese între active, a putut arăta profitul de Cor. 41.254,73. Și cu toate acestea credeți, că a cutezat cineva să zică că această societate ar fi lucrat cu deficit industrial? Nu. Din contră. A fost remarcată ca o societate cu frumoase succese. Și vă încredințez că nici pe mine nu m'ar fi costat multă greutate, să fim apreciați astfel. Tot asemenea de favorabil apreciată a fost la timpul său și societatea de asigurare a agricultorilor unguri, care în anul prim s'a ocupat numai cu incendiul, unde cheltuielile sunt neasămănat mai reduse. Și cu toate acestea și aceasta a avut un beneficiu net mai mic decât interesele de capital, iar în anul următor când a introdus și asigurările de viață, deși a repartizat spesele de achiziție pe 10 ani, le-a încheiat cu deficit. Și altele.

Din acestea se va putea înțelege seriozitatea criticii, ce ni s'a făcut chiar nouă, cari nici când n'am făcut secret, că puterea noastră constă între altele, tocmai în o mai bună rentabilitate a capitalurilor noastre. Și pot spune deja de pe acum, că și în viitor venitul nostru se va realiza cu deosebire din interesele de capitaluri, cari vor fi cu atât mai mari, cu cât ni se vor înmulți rezervele de prime.

E interesant însă, că pe când aceste condeie simbriașe nouă ne-au prescris o sentință atât de drastică, care pentru alții a fost preschimbată în titlu de onoare, nu ni s'a remăreat nici măcar un moment al solidității și realității bilanșului. Nu, pentru că atunci se desveleau cauzele,

pentru cari profitul a fost mai mic ca venitele de interes. Și aceasta nu ar fi justificat, ci din contră ar fi resturnat întreagă critica, ce ni s'a făcut. Au trebuit să vină însă reviste din străinătate, care s-o facă în formă cum nu ne-am așteptat. A mai insista asupra acestei chestiuni, cred, e de prisos. Intențiunea și mobilul atacurilor de concurență desigur sunt evidente. Tocmai de aceia permiteți-mi să trec la o a doua obiecțiune ce ni se face: critica politicii noastre de afaceri.

La acest obiect se indică cu deosebire trei momente: că am produs afaceri puține, că sunt foarte scumpe și că dăm prea multe la reasigurători.

Afacerile produse nu sunt multe și ar fi trist dacă directorul ar fi mulțumit cu mulțimea lor. La afaceri însă nu mulțimea e determinantă, ci soliditatea și bonitatea lor. Din aceste puncte de vedere trebuie să se judece afacerile unei bănci de asigurare și nu e virtute mai mare pentru un asureur decât a se și stăpâni la primirea afacerilor. Sub aceste rapoarte afacerile realizate sunt suficiente pentru împrejurările noastre și pentru un institut începător. Sunt atâtea, câte am contemplat a ajunge pentru anul prim și câte poate suporta un bilanș real și solid. Afaceri multe nu e greu a produce. Aș fi putut și eu produce neasămănat mai mult, mai cu seamă dacă aș fi omul, care să arunce tot pe o singură foaie și dacă n'aș avea ambițiunea a nu mă număra între oamenii, cari nu mai au ce pierde. Nu m'ar fi costat nici o greutate să fi înființat 4—5 agenții principale, cu secretari și achizitori cât mai mulți. Producția ar fi fost cu mult mai mare, dar desigur, că și între activele societății Dv. ași fi găsit astăzi o considerabilă sumă, ca spese de organizare și achiziție. Eu din parte-mi la așa ceva nu mă pot preta. Oamenii lucrează după anumite principii. La unii mai severe, la alții mai liberale. În asigurare însă numai după principii severe se poate lucra. Astfel eu nu am voit a lucra decât numai cu mijloacele, ce le avem peste capitalul societar și rezerva de prime a asigurărilor de viață. De aceste capitaluri n'am voit a mă atinge nici chiar cu riscul de a renunța total la profit. Din parte-mi risc orișice pentru societate: capitalul societar însă și rezervele asiguraților de viață nu voiesc

a le risca pentru nimic în lume. Altul poate să o facă și dacă Dv. ași afla că interesul societății cere aceasta — n'are decât să se anunțe și eu bucuros îi cedez locul.

Ni se zice că afacerile sunt scumpe. Mai corect ar fi să se zică, că se arată scumpe, pentru că, de fapt, sunt mai ieftine ca la alte societăți. Se arată, sau au eșit scumpe; întâiu pentru că spesele de achiziție s'au amortizat pe deantregul. Eșiau însă eu mult mai ieftine, dacă aceste spese le împărțeam pe mai mulți ani. Dacă le repartizam nu mai mult decât numai pe cinci ani, s'ar fi redus la jumătate — dar, firește, în detrimentul realității bilanșului. Dar apoi spesele unei societăți începătoare — un lucru care se arată de altfel și la băncile de credit — totdeauna sunt relativ și în %, mai mari ca ale unei societăți care a trecut peste anii începutului. Pentru o circulație de un milion — mai cu seamă la un aranjament tehnic atât de complicat ca la o întreprindere de asigurare — adeseori trebuiesc tot aceleași puteri de lucru ca și la o circulație de trei ori mai mare. Aceste două momente considerate nimenea nu va mai putea zice că spesele sunt multe.

Ni se spune — în fine — că prea reasigurăm mult și că profitul merge la reasigurători. Că de ce am urmat astfel, am arătat în raportul direcțiunii către adunarea generală. Am arătat, că am urmat astfel pentru că societate tineră fiind, numai astfel ne-am putut acoperi riscurile la cari ne-am angajat. Înfămplarea, dar — mă credeți — că și precauțiunea noastră, au adus cu sine, că pagubele au fost minimale. De aci oamenii deduc, că a fost o prostie să reasigurăm așa mult. Ei bine, ce ar fi fost dacă pagubele, nu prin catastrofe pe cari nimeni nu le poate înlătura, ci prin împrejurări normale ar fi fost mai multe și cvotele de reasigurări mai reduse? Deficitul ar fi fost iminent. Și atunci nu m'ar fi luat lumea la răspundere pentru lipsa de precauțiune? Abia cred!

Măsura de reasigurare — mai cu seamă la afacerile de incendiu — nu se poate determina prin reguli și norme hotărâte. Indicii sunt numai experiențele și judecata individuală. Mie experiențele

mi-au lipsit total. Judecata am avut-o, însă pe a mea nu pe a altora. După capul meu am aflat că e mai bine să reasigur mai mult și să obținem un profit mai redus, însă cu atât mai probabil. N'am voit să joc la ruletă. Și nimenea nu-mi poate cere să lucrez decât numai după judecata și instinctele mele. Se poate că alții ar fi făcut altcum și poate ar fi eșit prin întâmplare mai bine. Cu aceea însă că ce ar fi făcut altul și cum ar fi eșit el — și în special cu aceea ce n'a făcut — e cam greu de socotit.

Dar, onorată adunare, critica cea mai obicinuită și la care se simte chemat orișicine, e că activitatea noastră externă lasă foarte mult de dorit. Așa va fi pentru că nu poate fi altcum, câtă vreme nu se arată puteri mai bune, cari să și lucreze nu numai să critice dela masa albă. Da, suntem lipsiți de dexteritate și de rutină. Să mă credeți însă că nu este numai lipsa noastră de dexteritate, ci și — ori în deosebi — greutatea ce întâlnim. Eu am obicinuit să privesc lumea așa cum este: cu nimic mai bună decât în realitate. Conced chiar, până la un oarecare grad, și îndreptățirea intereselor individuale-materiale în contul intereselor de obște. Prin urmare n'am așteptat să fim primiți cu alaiu și nici nu voiu aștepta nici de aci înainte. *Aștept ca lumea să aibă un dram de înțelegere mai mult pentru greutatea unor oameni începători pe un teren nou. Aștept ca cel puțin între împrejurări și condițiuni egale, să nu fim delățurați, și ca lumea să nu se rușineze de activitatea noastră, care, e drept, nu e tocmai plăcută, dar desigur tot atât de nobilă și folositoare, ca activitatea oricărui român intelectual. Aștept să ni se dea sprijin, nu milă.* Căci noi bine știm, că viitorul societății noastre nu se cerșește, ci se eluptă. E atâtă teren de exploatat încât — chiar având sprijin — vor trece mulți ani până să-l putem exploata. Sute de mii și milioane plătim în primele de asigurare. Problema noastră e să le adunăm. Pentru această trebuie luptă atât în afară cât și înăuntru, căci întreaga activitate la întreprinderile de asigurare nu este altceva decât un vecinic războiu: să câștigi și să menții, ce ai câștigat. Noi suntem deja în mișcare, dar ca să nu fim învinși, ne trebuie sprijinul oricărui

om de bine, pe care dacă îl vom avea — va fi cu neputință să nu producem și rezultate. Rezultate pozitive și nu cifre fără temei, pe cari eu din partea mea voi sacrifica totdeauna fără cruțare pentru izbânda adevărului și realității“.

Așa dar, în continuă activitate și luptă se scurseră cei doi ani de activitate, în care societatea a prins rădăcini destul de bune.

Perioada războiului.

În al treilea an izbucnește războiul mondial. Două freimi din funcționari fură mobilizați, — tot de asemenea reprezentanții și agenții societății. Cei rămași acasă, prin sfortări însemnate, au reușit să mențină afacerile agonisite cu atâtă trudă.

În adunarea generală din 1915 s'a spus: „Trebuie să fim pregătiți că adevărate greutăți pentru societățile de asigurare în general și pentru societatea noastră în special, vor obveni numai în anul în care am intrat. În anul acesta activitatea noastră ne este cu totul împiedecată. Stornările de afaceri se vor continua și cu greu vor putea fi înlocuite cu afaceri noi. În consecință nu este exclusă posibilitatea să urmeze chiar și o reducere a încasărilor de prime, care reducere, împreună cu pagubele ce desigur se vor ivi, și cari din cauza împrejurărilor extraordinare, vor fi mai mari ca în trecut, vor pune societatea noastră la o probă din cele mai grele. Dar oricât de grea va fi această probă, avem convingerea, că o vom trece, mulțumită precauțiilor și cautelelor noastre din trecut. Noi nu avem în active spese reportate din anii precedenți, pe cari să trebuiască a le amortiza, iar pentru pagubele anormale, ce ar obveni, avem în rezervele noastre tehnice un plus de rezerve, care ne va fi de cel mai mare ajutor. Sperăm deci să trecem și peste aceste vremuri grele, să ajungem la stări normale, spre a ne putea continua munca întreruptă de războiul actual“.

Și această prevedere s'a realizat. Rezultatele de mai jos o confirmă. Iată primele încasate în cursul războiului:

	Incendtu.	Efracție.	Dleață.
1914	Cor. 164.085'—	Cor. 3.387'94	Cor. 193.231'14
1915	" 154.567'94	" 6.293'90	" 165.468'82
1916	" 162.780'86	" 6.365'12	" 160.904'38
1917	" 176.785'46	" 9.619'22	" 195.035'08
1918	" 228.431'30	" 12.698'26	" 238.649'68

Situația fondurilor de rezervă ne arată continua consolidare și întărirea temelii instituției. Astfel:

Fondurile de rezervă

	al acționarilor	de pensuni
1914	Cor.	Cor. 8.960'23
1915	"	" 14.439'82
1916	" 12.325'—	" 20.344'07
1917	" 24.771'—	" 30.698'81
1918	" 40.451'29	" 57.451'29

	asig. elementare	asig. de vleață
1914	Cor. 86.590'50	Cor. 110.864'45
1915	" 136.372'56	" 157.887'04
1916	" 170.780'87	" 208.145'56
1917	" 195.289'47	" 267.576'99
1918	" 211.129'57	" 351.908'56

S'au realizat următoarele profituri:

1914	Cor. 62.402'90
1915	" 73.654'40
1916	" 65.344'08
1917	" 70.594'42
1918	" 71.200'91

și sau licădat următoarele daune în cont propriu:

	asig. elementare	asig. de vleață
1914—1918	Cor. 48.886'87	Cor. 92.569'33

În perioada războiului mondial, la începutul anului 1918 s'a petrecut un incident identic cu a lui Dr. Onciul. Se aducea o critică severă societății de asigurare, între altele invoca rentabilitatea redusă a afacerilor, rezilierea contractelor de reasigurare, altă normă pentru alegerea consilierilor și a censorilor și în sfârșit critica activitatea directorului general, că nu se dedică îndeajuns societății, având alte ocupațiuni laterale. Acțiunea aceasta izolată nu a reușit, în-

trucât *solidarismul economic la Românii ardeleni era o piedecă în calea tuturor acțiunilor izolate*. Până la urmă a învins forța morală.

În România întregită și liberă.

După războiul mondial, în epoca complectei libertăți naționale și politice, s'a dat o dezvoltare mult mai largă întreprinderii de asigurare a Românilor de dincoace de Carpați. În adunarea generală dela 7 lunie 1919, când s'a hotărât modificarea statutelor, și urcarea capitalului social, *s'a dat expresinne marelui act, astfel:*

Ne-am înființat, Domnilor acționari, în împrejurări grele, cu scopul să dezvoltăm la poporul nostru spiritul de asigurare, ca unul din cele mai desăvârșite mijloace pentru conservarea și întregirea avutului material și moral al unei națiuni. Silințele noastre întru ajungerea scopului urmărit de noi, deși n'au fost întru toate fără rezultat, n'au ajuns nici când înălțimea, care am fi fost îndreptățiți să o așteptăm.

Natural, pentru îndeplinirea misiunii noastre din viitor, se cer mijloace nouă, se cere să ne întocmim, în conformitate cu împrejurările schimbate, organizația și activitatea societății. Din aceste motive se impune urcarea capitalului social și modificarea statutelor două obiecte, pe care le-am luat în ordinea de zi a adunării de azi și asupra cărora vă prezentăm rapoarte speciale".

Cu această ocazie s'a modificat titlul societății, care a primit numirea de ROMÂNIA " societate anonimă transilvăneană de asigurări. Și-a păstrat caracterul de societate originală transilvăneană, însă înțelegea să fie — în situația schimbată în favorul nostru — a întregii Românii.

Împrejurări independente de voința pionerilor dela început, i-au finit pe d-nii Ion I. Lapedat, Ștefan Boer și Vasile Vlaicu, câțva timp, departe de activitatea instituției, primind însărcinări importante din partea Consiliului Dirigent, pentru noua organizare administrativă a provinciei unită cu țara mamă. Din acest timp, au consolidat și mai mult instituția.

Incassoul de prime în acești trei ani a fost:

	incendiu	furt prin efracție	vieță
1919	Lei 200.458,79	Lei 8.828,94	Lei 115.863,55
1920	„ 1.201.396,07	„ 91.786,89	„ 158.278,45
1921	„ 1.403.734,18	„ 104.489,65	„ 263.989,39

iar situația fondurilor de rezervă și a rezervă și a rezervelor de prime era:

	fond de rezervă al acționarilor		fond de pensuni	
1919	Lei	28.433,26	Lei	58.136,22
1920	„	800.000,—	„	191.161,04
1921	„	820.000,—	„	465.598,70
	rezerva de prime la asig. elementare		la asig. de viață	
1919	Lei	357.287,23	Lei	351.908,56
1920	„	1.301.396,07	„	501.515,25
1921	„	1.258.964,12	„	1.356.647,56

Probleme noi cari se puneau în discuție ca, înlocuirea vechilor societăți streine din Ardeal și colaborarea cu societățile românești din Vechiul Regat, au accelerat reorganizarea și mărirea societății, eșind din cadrele ei vechi de întreprindere mică și izolată. La 26 Martie 1921 d-l Ion I. Lapedatu afirmă în consiliul de administrație: „Societatea noastră nu mai poate continua ca întreprindere mică și izolată. Nu mai este singura societate românească, ca în trecut și deci nu-și mai întemeia activitatea pe considerațiuni naționale. E pusă în fața unor societăți, tot românești, cu forțe și capitaluri neasămănat mai mari, o împrejurarare, care-i va îngreuna și mai mult existența, susținută până acuma numai cu afaceri directe, fără participări și cointeresări la afacerile altor societăți. Prin urmare, dacă e vorba să susținem această societate și pe mai departe, se impune să intrăm în lumea cea mare a asigurătorilor, întrefinând raporturi de afaceri mai mari și mai extinse“.

În adunările generale cari s'au ținut la 16 Octombrie 1921, apoi la 26 Octombrie 1921 și în fine la 6 Noembrie 1921, s'a hotărât definitivă reorganizare a societății. Astfel a preluat afacerile celei mai mari societăți ungare, afacerile societății „Prima Ungară“ și ale afiliatelor ei: Viener, Hazai și Nationale Unfall, împreună cu întreaga lor organizație. Capitalul social a fost sporit la 10 mil. lei, sporire la care au luat parte și două mari societăți din Vechiul Regat: „Dacia

România“ și „Naționala“. Sediul fu mutat la Cluj, iar firma schimbată în „Prima Ardeleană“, voind să indice prin aceasta caracterul ei de cea dintâi societate anonimă de asigurări a Românilor din Ardeal.

Acest, al doilea capitol, nu-l putem încheide mai înainte de a reproduce câteva fragmente din raportul d-lui Ion I. Lapedatu, prezentat adunării generale după un deceniu de activitate:

„În primăvara trecută s'au împlinit zece ani dela constituirea societății noastre.

Înființată, cum știți, din o necesitate națională și ca o complecare a organizației social economice a Românilor de dincoace de Carpați, societatea noastră și-a început activitatea sub denumirea de *Banca generală de asigurare*, denumire sub care a continuat să lucreze sub tot decursul vechiului regim politic, prăbușit în toamna anului 1918. Acest interval de timp cuprinde anii cei mai grei, dar desigur și cei mai frumoși din activitatea acestei societăți. Izolată aproape de tot — așa cum cereau pe atunci interesele noastre naționale — ea a trăit exclusiv din mijloacele proprii, din afaceri directe, fără obișnuitele legături organice și materiale ca alte instituțiuni similare. Sprijinită aproape numai pe conștiința națională și susținută de devotamentul celor mulți, s'a dezvoltat, ce-i drept, în cadre modeste, însă pe o temelie solidă și sănătoasă, care i-a făcut cu puțință să învingă greutățile și primejdiile războiului cel mare.

Dar, Domnilor acționari, unirea politică și națională a neamului românesc a schimbat radical condițiunile de existență și dezvoltare a modestei noastre societăți. Naționalismul, care ne dăduse în trecut puterea de rezistență, a încetat de a mai fi un privilegiu exclusiv pentru noi. În lupta de concurență ne-am întâlnit cu vechile și marile societăți de peste Carpați, cari își cereau intrare și loc de acțiune în această parte de țară, în numele aceluiaș naționalism, un fapt, care ne-a îngreunat activitatea chiar și sub raport moral, ne mai vorbind de concurența materială, dusă până la diminuarea lipsită de orice rațiune a primelor de asigurări. Între astfel de împrejurări, natural, ne dedeam seama, că nu

mai putem rămânea izolați, că trebuie să ne acomodăm împrejurărilor schimbate, că trebuie să ne reformăm în consecință. Înțelegeam, că această reformă este, așa zicând, o condiție sine qua non pentru viitorul societății noastre. Cu toate acestea în cei trei ani trecuți, din diferite motive, îndeosebi pentru că nu se clarificase situațiunea fostelor societăți de asigurări austro-ungare, nu ne-am putut decide la un pas mai însemnat în acțiunea de transformare a societății noastre. Tot ce am făcut, a fost că am căutat să ne întărim mijloacele de acțiune, urcând capitalul societar și formând rezerve considerabile, rezerve din care — cum vedeți — o parte însemnată ar fi să se înscrie acum în favorul acționarilor noștri, ca o recompensă a dividendului redus, ce au primit în anii dela început⁴.

Astfel s'a încheiat un deceniu de muncă, poate cei mai grei ani din activitatea instituției, dar, desigur și cei mai frumoși.

(Va urma).

Din străinătate.

Noul curs al măreii germane.

Cercurile financiare germane apreciază noua paritate oficială a Leului față de RM. dela 1 Aprilie a. c. astfel:

Avantagiile noului curs de schimb cu 60 Lei pentru 1 RM. — mai simplu 3 Lei egal 5 Pf. — sunt reciproce.

Pentru Germania, paritatea cea nouă însemnează o justă reparare a disagio-ului RM-ii cu 20%, față de paritatea anterioară, care era 50 Lei pentru o marcă germană — mai simplu 1 Leu egal 2 Pf.

Pentru România însă noul curs însemnează o consolidare a Leului la un curs cu 33% superior schimbului Londra, resp. cu 36% mai bun decât paritatea — aur Berlin și resp. cu 43% mai avantajos decât paritatea — aur Londra.

Căci, — se zice — nu trebuie scăpat din vedere, că Londra notează Lira sterlină cu 840 Lei, iar prețul oficial al aurului este în București 229.000 Lei Kg-ul aur fin, iar în Berlin 2790 RM., până când la Londra unciă de aur fin (31,1 gr) este 168 șilingi.

Mai curând sau mai târziu se va vedea și influința primei de 20.000 Lei pe care Banca Națională a României o plătește pentru Kg-ul de aur fin cumpărat pe piața București.

Această primă tinde în mod fatal spre o nouă depreciere a Leului, căci ea nu va putea decât să se însumeze la prețul oficial al aurului. *)

Astfel stând lucrurile, în concluziune, noul acord economic germano-român favorizează consolidarea Leului la o paritate stabilă în ce privește clearingul României cu străinătatea prin Centrala compensațiilor din Berlin.

De altfel în urma protocolului încheiat, două treimi din export-importul României este asigurat prin piața germană.

— Vezi art. „La noul curs al măreii“ de Konrad Klein în Südost deutsche Tageszeitung, Nr. 14, din 1 Aprilie 1941.

Desvoltarea raporturilor economice germano-române.

Prezentul este fructul trecutului cuprinzând sâmburii viitorului.

În cei 3 ani din urmă Germania a importat din România cereale și derivate, petrol și derivate de petrol, animale, alimente de proveniență animală, semințe uleioase și neuleioase pentru următoarele cifre totale:

în a. 1938	de	5.230	milioane	Lei
„ „ 1939	„	7.999	„	„
„ „ 1940	„	18.000	„	„

Față de aceste cifre Germania a exportat în România mașini, motoare, aparate, produse de fier, vehicule, bumbac, lână celulară și produse de lână, produse chimice, ceramice și diverse pentru următoarele totaluri:

în a. 1938	de	5.748	milioane	Lei
„ „ 1939	„	7.656	„	„
„ „ 1940	„	17.600	„	„

În urma protocolului de colaborare germano-română pentru executarea planului de 10 ani, se deschid posibilități de intensificare considerabilă a raporturilor economice în toate direcțiile.

Prin cele 8 puncte ale protocolului se intenționează dezvoltarea și înflorirea României prin măsuri de sprijinire a eforturilor naționale precum: credite mari cu dobânzi mici și cu înlesniri de plată ținând seama de capacitatea economică a contractantului român. Aceasta în special pentru livrarea de mașini și unelte agricole, de care se simte nevoia cea mai urgentă. Urmează apoi dezvoltarea rețelei de comunicație, liniile ferate și șoselele, conductele de petrol și uzinele electrice.

*) În general, noi știam de mult și încă din 1926 am atras atențiunea cercurilor noastre competente, că deprecierea Leului nu vine din străinătate, ci însași piața București strică paritatea Leului.

Colaborarea germană nu se limitează numai la livrarea de materiale, ci se întinde și asupra capitalului intelectual reprezentat prin personal didactic și cursuri de specialitate tehnică la întreprinderi din Germania.

Intregul program de nevoi economice române paralel cu serviabilitatea germană se vor desfășura prin activitatea unui întreg organic de Comisiuni economice și industriale cât și pentru nevoile publice ale statului și comunelor.

De altă parte Germania primește toate prisosurile de recoltă pe prețuri convenabile și stabilite, eliberând piața română de oscilațiunile fatale din piața mondială.

România primește credite în capital, mașini și mărfuri, precum și instrucție tehnică prin cursuri de specializare pentru formarea personalului tehnic național român.

Astfel se asociază pe bază de reciprocitate forțele de producțiune și de consumațiune ale României și ale Germaniei în vederea unei opere folositoare nu numai pentru prezent, ci și pentru viitor.

— Vezi art. „Desvoltarea raporturilor economice” G-Siegens, președintele Camerei de comerț germano-române din Berlin, publicat în „Berliner Börsenzeitung” Nr. 185 din 22 Aprilie 1941, pg. XIX.

Colaborarea băncilor germane.

Băncile germane participă la finanțarea comerțului extern cu România în mare măsură.

Abandonând afacerile de rambursare și de vinculare, s'a trecut la avansuri imediate asupra exportului de mărfuri și la finanțarea intermediară a importului din România prin credite acordate exportatorilor germani și prin acreditare liberate băncilor române în favoarea importatorilor germani.

La baza acestei importante activități bancare stă Convenția economică germano-română din 4 Dec. 1940, completată cu protocolul despre colaborarea germano-română la executarea planului economic de 10 ani.

În fond, totul se reduce la operațiunile de garanție bancară.

Furnizorii germani participă la concursurile de licitații publice. Băncile germane acordă garanțiile de aval, garanțiile de ofertă, garanțiile de furnizare, și — în cazuri date — și garanțiile de plată anticipată.

Ca și altădată băncile germane se îngrijesc de încasarea pretensiunilor asupra afacerilor de export, acordând credite pe documentele de incasso până la recuperarea valorilor.

La această afacere participă, — în general — și o bancă română, care liberează documentele de trăsură în schimbul plății efective a facturilor. Apoi exportatorul german își primește bonificată în cont valoarea transferului operat prin Banca Națională a României și prin „Casa germană de decontare”.

Soldul contului de clearing este astăzi fără importanță, deoarece băncile germane plătesc prompt creanțele rezultate din traficul germano-român, fără considerare la situația soldului creditor.

Băncile germane au de rezolvat deci și probleme noi.

Este nevoie de organizarea unei finanțări de lungă durată. Dar nu prin plasare de împrumuturi ca mai înainte de războiu, operațiune care nu prea ține seamă de situația economică a debitorului.

Ori, și de altfel, deocamdată finanțarea livrărilor din primul an nu este tocmai mare. Este vorba numai de un total de 100 milioane R. M., care s'a preluat de către un consorțiu de bănci sub conducerea băncilor Dresdner Bank și Deutsche Bank. Acest consorțiu acordă creditele furnizorilor germani și anume în primul rând creditele pentru exportul de mașini agricole, prevăzut pentru anul cel dintâi al planului economic cu cifra de 32 milioane RM.

Tehnica operațiunilor constă în polițe emise de către firmele exportatoare și acceptate de *Institutul Național al Cooperăției* din România, care figurează ca parte contractantă.

Creditele acordate de către Consorțiul băncilor germane firmelor exportatoare sunt prevăzute cu garanția Reich-ului și sunt obligate la o dobândă de $3\frac{1}{2}\%$ pro anno. Iar pentru plata dobânzilor sunt prevăzute de asemenea cambii plătibile la un an.

S'au avut în vedere și nevoile de credit ale pieței române. De fapt, o participare de capital a băncilor germane la băncile române este de mare importanță în interesul unei strânse colaborări între cele două economii naționale.

În această ordine de idei se menționează până acum următoarele bănci române:

1. *Societatea Bancară Română*, care s'a dezvoltat din Sucursala băncii *Dresdner Bank* dela 1918;
2. *Banca Comercială Română*, la care participă *Deutsche Bank*;
3. *Banca Chrissoveloni* cu o mică dar puternică participare a băncii *Berliner Handelsgesellschaft*;
4. În sfârșit câteva bănci transilvănene la cari participă *Creditanstalt-Bankverein* din Viena.

Aceste bănci, ca și altele la fel, vor avea să desfășure o activitate din ce în ce mai rodnică pentru colaborarea economică româno-germană.

— Vezi „Colaborarea din sectorul bancar” de Dr. Hans Schippel, din Consiliul de Adție al băncii *Dresdner Bank*, Nr. 185 din 22 Aprilie 1941, pg. VII. din Revista „Berliner Börsenzeitung”.

V. VLAICU.

Dela „Solidaritatea”.

Legea pentru așezarea contribuțiilor directe asupra veniturilor.

(Urmare și sfârșit).

Veniturile nete din întreprinderile comerciale și industriale de tot felul și din orice exploatare a producțiunii, circulațiunii, desfacerii, consumațiunii sau folosirii bunurilor sau a prestațiunilor de servicii, sunt supuse unui impozit de 32 la sută. (Art. 30).

Venitul impozabil se stabilește în fiecare an, pe baza venitului rezultat în anul ce precede celui de impunere sau în perioada de 12 luni care a servit la stabilirea ultimului bilanț, în cazul când bilanțul nu se încheie pe anul civil.

Fac excepție dela regula impunerii anuale, întreprinderile comerciale și industriale, persoane fizice sau juridice, al căror venit impozabil nu trece de 300.000 Lei anual, aceste cu excepția societăților pe acțiuni, a cooperativelor și a celor care se află în primul an de funcționare, se impun pe cale de clasificare, pentru perioada de câte trei ani.

Antreprenorii de lucrări publice și particulare se impun anual și separat pentru fiecare contract de antrepriză în parte.

Noua lege prevede, că veniturile impozabile ale întreprinderilor se determină numai prin două metode :

- a) după registrele comerciale și bilanț,
- b) după cifra afacerilor.

Pentruca registrele comerciale să poată fi admise la constatarea veniturilor impozabile, ele trebuiesc să îndeplinească următoarele condițiuni :

Să fie ținute cu respectarea condițiilor de fond și formă prevăzute de codul comercial, legile speciale în vigoare și legea contribuțiilor directe.

Să fie sincere.

Să țină seama în caracterizarea și gruparea operațiunilor înregistrate, de specificările prevăzute de legea contribuțiilor directe.

Să cuprindă numai operațiuni justificabile.

În afară de registrele comerciale legea obligă pe contribuabil să prezinte și un bilanț regulat încheiat, adică un bilanț care corespunde registrelor. Bilanțul trebuie întocmit potrivit legislației comerciale.

În principiu impozitul se așează întotdeauna, după metoda registrelor comerciale și industriale, când aceste sunt regulat ținute.

Însă impozitul prevăzut de art. 30 (inclusiv complementarul acolo unde el se aplică) așezat asupra veniturilor stabilite după registru și bilanț, nu va putea fi la nici un caz mai mic decât impozitul comercial convenit asupra venitului stabilit după cifra afacerilor. Oricâteori impozitul stabilit după registre și bilanț, este mai mic, impunerea va fi așezată asupra venitului rezultat după cifra afacerilor.

Impozitul calculat asupra cifrei de afaceri are deci un caracter minimal, impunerea neputând scobori sub impozitul rezultat asupra cifrei de afaceri.

Stabilirea venitului impozabil după metoda cifrei de afaceri se face prin aplicarea asupra cifrei de afaceri coeficientul de rentabilitate corespunzător fixat prin decizia Ministerului de Finanțe, dată în baza avizului Comisiei Centrale Fiscale pentru anul respectiv.

Ministerul de Finanțe va putea chiar hotărî, ca venitul impozabil să se stabilească numai prin me-

toda cifrei de afaceri, urmând ca determinarea veniturilor după metoda registrelor comerciale să se facă ulterior în cursul anului pe cale de impunere suplimentară.

Astfel a procedat pe anul financiar 1941/1942, fixând coeficienții de rentabilitate prin Decizia Ministerială publicată în Monitorul Oficial din 10 Aprilie 1941.

Pentru bănci s'a stabilit un coeficient de 10%, care se aplică la cifra de afaceri și după suma rezultată se stabilește impozitul comercial.

Coeficienții de rentabilitate sunt coeficienți neți.

De aici rezultă că atunci când impunerea se face prin metoda cifrei de afaceri, nu se mai admite nici scăzământ asupra venitului impozabil.

Când se aplică însă metoda registrelor și a bilanțului, legea determină prin art. 32 toate scăzămintele cari pot fi admise la determinarea venitului net.

Cum am amintit mai sus pe anul financiar 1941/1942 impunerea societăților comerciale se face după metoda cifrei de afaceri, cu toate acestea recomandăm băncilor noastre, să pregătească întreg materialul necesar unei impuneri după registre, întru cât fiscal are latitudinea să procedeze, în tot cursul anului la o impunere suplimentară.

Salariile sunt impuse conform tablourilor cuprinse în decretul-lege din 1 Aprilie 1941.

Salariul impozabil, cuprinde toate sumele în bani și toate avantajile în natură pe care le primește de la una și aceeași întreprindere un angajat, drept contravaloare a serviciului prestat.

Eventualele ajutoare pentru boală, naștere sau înmormântare, nu vor intra în calculul salariului, dacă cvantumul lor nu depășește salariul pe trei luni.

În general venitul net impozabil provenind din salarii se obține scăzându-se :

a) Vărsămintele până la 10%, din salariul brut ce se fac de către contribuabil sau de patron la fondul de pensuni;

b) Cotizațiile pentru asigurarea de accidente și de viață;

c) Sumele strict necesare îndeplinirii serviciului, efectiv cheltuite în acest scop. Cum ar fi de exemplu uniforme personalului de serviciu;

d) Directorilor generali și directorilor se mai scad 10%, drept cheltuieli de reprezentare.

Impozitul pe salarii ca și până acuma se reține și varsă lunar de către patron.

Sumele primite cu orice titlu în cursul unui an de membrii consiliilor de administrație și censorii care nu îndeplinesc efectiv și permanent un serviciu salarizat, se consideră tantieme.

Tantiemele nu pot fi supuse unui impozit mai mic decât cu cel corespunzător cotei de 33%.

Jetoanele de prezență ale administratorilor și cenzorilor precum și remunerația lunară ale administratorilor delegați se impun ca și salariile.

Participarea la beneficii ale funcționarilor se impun ca și salariile.

Veniturile nete din profesiunile libere, din alte profesii și ocupațiuni necomerciale, din orice exploatațiuni lucrative obișnuite, în care munca este elementul principal de producțiune și veniturile din orice surse, care nu au putut fi supuse altui impozit elementar se impun la un impozit de 24 la sută.

Onorariile sau remunerațiunile pe cari instituțiunile le plătesc ocazional liberilor profesioniști, cum sunt avocații, medicii, inginerii, experții, etc. sunt de asemenea supuse impozitului de 24% plus supracota de 5.50% care se calculează asupra venitului net după deducerea impozitului elementar și se reține de către instituția respectivă.

Se înțelege dela sine că liberii profesioniști care au salarii fixe lunare, sunt supuși impozitului pe salarii.

Ca încheiere ținem a Vă atrage atențiunea asupra dispozițiunilor cuprinse în art. 25 conform cărora:

a) Societățile pe acțiuni sunt obligate a înainta administrațiilor de constatare cel mai târziu o lună după adunarea generală care a aprobat bilanțul, o listă nominală a tuturor membrilor Consiliului de Administrație și al cenzorilor, cu adresele lor și cu mențiunea sumelor pe care aceștia le-au primit în cursul anului trecut, sub formă de tantieme, jetoane, salarii, cheltueli de reprezentare și altele, împreună cu numărul și data chitanțelor de plată, impozitelor și cu indicarea oficiului de percepere care a primit plata.

b) Societățile pe acțiuni mai sunt obligate în același termen să înainteze o listă nominală, cuprinzând și adresele respective ale tuturor acționarilor cari au încasat, din beneficiul anului trecut, dividende al căror total depășește Lei 20.000, precum și acțiuni gratuite și acțiuni de favoare a căror valoare nominală trece de Lei 30.000.

CRONICA.

Preschimbarea timbrelor de aviație. Casa fondului național al aviației comunică:

În vederea preschimbării timbrelor de aviație pentru facturi, înlocuite prin modificarea introdusă în legea timbrului fiscal din 1 Aprilie 1941, cu timbre mobile de aviație, de acord cu fabrica de timbre, s'a stabilit următoarea procedură de urmat cu preschimbarea acestor timbre.

Preschimbarea urmează a se efectua prin depozitele C. A. M. după normele următoare:

Posesorii de asemenea timbre depun timbrele respective depozitelor C. A. M. însoțite de o cerere în care va specifica: Numele depunătorului, adresa, cantitatea de timbre depusă, pe categorii și valori.

Timbrele primite vor fi puse în plicuri procurate de depunători, cari după verificarea conținutului, dacă este conform cu arătarea din cerere, se vor sigila de depozit, în prezența depunătorului, menționându-se pe plic: Numele depunătorului, adresa sa; cantitatea de timbre depusă pe categorii și valori; valoarea totală a timbrelor depuse.

Depozitele C. A. M. urmează a întocmi un borderou despre toți depunătorii specificând în dreptul fiecăruia: Adresa; cantitatea de timbre depusă, pe categorii; valoarea totală a timbrelor depuse.

Plicurile conținând aceste detalii, împreună cu borderoul întocmit în dublu exemplar, conținând datele menționate mai sus, se vor înainta fabricii de timbre în colet sigilat, cu specificația („conține timbre de aviație de facturi, scoase din circulație”).

Fabrica de timbre, la primirea coletelor confirmă primirea lor și după ce verifică conținutul plicurilor, în prezența delegatului nostru, certifică de exactitate un exemplar de borderou, pe care îl înapoiază depozitelor.

După efectuarea operațiunii de verificarea conținutului plicurilor și a expertizei dacă timbrele înaintate fabricii de timbre sunt veritabile, în locul timbrelor găsite veritabile, se remite prin îngrijirea fabricii de timbre, depozitelor, timbre mobile de aviație, pentru a fi predate sub luare de dovadă, depunătorilor, în limita timbrelor găsite veritabile.

Operațiunea de verificare a conținutului plicurilor și a expertizării timbrelor găsite veritabile în fiecare plic, precum și distrugerea timbrelor găsite veritabile, urmează a se face prin îngrijirea fabricii de timbre, prin încheiere de proces-verbal, în prezența delegatului nostru.

MAȘINI DE SCRIS

Cu prețul original la

Librăria „Dacia Traiană” S. a.

Sibiu - Piața Unirii 7 - Telefon 168